

Opeta lapsillesi alusvaatesääntö.

Noin yksi viidestä lapsesta joutuu seksuaalisen väkivallan ja hyväksikäytön uhriksi. Voit estää tätä tapahtumasta omille lapsillesi. Opeta lapsillesi alusvaatesääntö.

Alusvaatesääntö

Alusvaatesääntö on ohjenuora, jonka avulla vanhemmat voivat helposti selittää lapsilleen, mihin muut eivät saa yrittää koskea, miten koskettamiseen tulisi reagoida ja mistä saa apua. Mitä alusvaatesääntö tarkoittaa? Sääntö on yksinkertainen: muiden ei pitäisi koskea lasta niihin kohtiin kehoa, jotka yleensä ovat alusvaatteiden alla. Lasten ei myöskään pitäisi koskea toisia kyseisiin kohtiin. Sääntö auttaa myös selittämään lapselle, että hänen kehonsa on hänen ja että on olemassa hyviä ja pahoja salaisuuksia ja hyvää ja paha koskettamista.

Miten alusvaatesääntö opetetaan?

Alusvaatesääntö kehitettiin auttamaan vanhempia ja muita huoltajia keskustelun avaamisessa lasten kanssa. Sillä voidaan estää seksuaalista hyväksikäyttöä tehokkaasti. Alusvaatesääntöön liittyy viisi tärkeää osa-aluetta.

1. Kehosi on sinun

Lapsille tulee opettaa, että heidän kehonsa on heidän ja että kukaan ei saa koskea siihen ilman heidän lupaansa. Avoin ja suora seksuaalisuudesta ja omasta kehosta käytävä keskustelu, joka käydään jo varhaisessa vaiheessa ja jossa käytetään sukuelimistä ja muista ruumiinosista niiden oikeita nimiä, auttaa lapsia ymmärtämään, mikä ei ole sallittua. Lapsilla on oikeus kieltäytyä suukosta tai koskettamisesta, vaikka kyseessä olisi heille läheinen henkilö. Lapset tulee opettaa sanomaan lujasti ja välittömästi "Ei", jos heitä yritetään koskea asiattomasti, hakeutumaan pois turvattomista tilanteista ja kertomaan tapauksesta luotettavalle aikuiselle. On tärkeää korostaa, että lasten tulee sinnikkäästi jatkaa asiasta kertomista, kunnes joku ottaa asian vakavasti.

Kirjassa käsi pyytää Kikolta luvan aina ennen kuin koskee tätä. Kiko antaa luvan. Kun käsi haluaa koskea Kikoa alusvaatteiden alle, Kiko sanoo "Ei!". Tämän kohdan avulla vanhemmat ja huoltajat voivat selittää lapsille, että nämä voivat milloin tahansa sanoa "Ei!".

2. Hyvä koskettaminen – paha koskettaminen

Lapset eivät aina erota asiallista ja asiatonta koskettamista toisistaan. Kerro lapsille, että ei ole sallittua, jos joku katsoo tai koskee heidän sukuelimiään tai pyytää heitä katsomaan tai koskemaan omia sukuelimiään. Alusvaatesääntö auttaa heitä hahmottamaan selkeän, helposti muistettavan rajan: alusvaatteet. Se auttaa myös aikuista aloittamaan keskustelun lapsen kanssa. Jos lapsi ei ole varma, onko jonkun käyttäytyminen hyväksyttävää, varmista, että lapsi tietää voivansa pyytää apua luotettavalta aikuiselta.

Kirjassa Kiko kieltää koskemisen alusvaatteiden alle. Vanhemmat voivat kertoa, että joidenkin aikuisten (kuten huoltajien, vanhempien tai lääkäreiden) saattaa täytyä koskea lasta, mutta lapsia tulisi kannustaa sanomaan "Ei", jos tilanne tuntuu heistä epämukavalta.

3. Hyvät salaisuudet – pahat salaisuudet

Salailu on yksi seksuaalisten hyväksikäyttäjien päätaktiikoista. Tämän takia on tärkeää opettaa hyvien ja pajojen salaisuuksien ero ja luoda luottamuksen ilmapiiri. Salaisuudet, jotka saavat lapsen tuntemaan olonsa ahdistuneeksi, epämukavaksi, pelokkaaksi tai surulliseksi, eivät ole hyviä eikä niitä pidä pitää salassa, vaan niistä tulee kertoa luotettavalle aikuiselle (vanhemmalle, opettajalle, poliisille tai lääkärille).

Kirjassa käsi kannustaa Kikoa ottamaan asian puheeksi, jos joku haluaa koskea Kikoa asiattomasti. Tämän kohdan avulla voidaan keskustella hyvän salaisuuden (kuten yllätysjuhlat) ja pahan salaisuuden (joka saa lapsen tuntemaan olonsa surulliseksi ja ahdistuneeksi) eroista. Vanhempien tulisi kannustaa lapsiaan kertomaan pahoista salaisuuksista heille.

4. Estäminen ja suojeleminen ovat aikuisen vastuulla

Kun lapsia käytetään hyväksi, he tuntevat häpeää, syllisyyttä ja pelkoa. Aikuisen tulisi välttää tekemästä seksuaalisuuteen liittyvistä asioista tabuja ja varmistaa, että lapset tietävät, kenen puoleen kääntyä, jos he tuntevat olonsa huolestuneeksi, ahdistuneeksi tai surulliseksi. Lapsista saattaa tuntua siltä, että jokin on pielessä. Aikuisten tulisi olla tarkkailla lasten tunteita ja käytöstä ja olla vastaanottavaisia. Voi olla monia syitä siihen, että lapsi kieltäytyy aikuisen tai toisen lapsen koskettuksesta. Tätä tulisi kunnioittaa. Lapsista tulisi aina tuntua siltä, että he voivat puhua vanhemmilleen näistä asioista.

Kirjassa käsi on Kikon ystävä. Aikuiset auttavat lapsia arjessa. Seksuaalisen väkivallan estäminen on ennen kaikkea aikuisen vastuulla, ja on tärkeää, että lasta ei kuormiteta asian suhteen.

5. Muita hyödyllisiä vinkkejä alusvaatesäännön lisäksi

Asiasta ilmoittaminen

Lapsille tulee kertoa aikuisista, jotka voivat olla osa heidän turvaverkkoaan. Heitä tulisi kehottaa valitsemaan verkkoon aikuisia, joihin he voivat luottaa, jotka ovat käytettävissä ja jotka ovat valmiita kuuntelemaan ja auttamaan. Vain yhden turvaverkon aikuisista tulisi asua lapsen kanssa – muiden turvaverkon jäsenten tulisi olla muita kuin aivan lähimpiä perheenjäseniä. Lasten tulisi tietää, miten turvaverkolta pyydetään apua.

Tutut tekijät

Useimmiten tekijä on lapselle tuttu. Etenkin pienten lasten on vaikea ymmärtää, että joku heidän tuttunsa voisi käyttää heitä hyväkseen. Muista grooming eli se, miten hyväksikäyttäjät pyrkivät voittamaan lapsen luottamuksen ja houkuttelemaan tätä seksuaalisiin tarkoituksiin. Perheessä on otettava säännöksi, että vanhemmille kerrotaan, jos joku antaa lahjoja, pyytää pitämään jotakin salaisuutena tai pyrkii viettämään aikaa lapsen kanssa kahden kesken.

Tuntemattomat tekijät

Joissakin tapauksissa tekijä on aivan vieras. Opeta lapselle yksinkertaiset säännöt: älä koskaan mene vieraan ihmisen kyytiin, älä koskaan ota vastaan lahjoja vierailta ihmisiltä äläkä hyväksy vieraiden ihmisten esittämiä kutsuja.

Apua on saatavilla

Lasten tulisi tietää, että heitä auttamassa on ammattilaisia (opettajat, sosiaalityöntekijät, lapsiasiamiehet, lääkärit, koulupsykologit ja poliisi) ja että on myös auttavia puhelimia, joista lapset voivat kysyä neuvoja.

Miksi alusvaatesääntöä tarvitaan?

Noin yksi viidestä lapsesta joutuu jonkinlaisen seksuaalisen hyväksikäytön ja väkivallan uhriksi. Tätä tapahtuu kaikenlaisille lapsille sukupuolesta, iästä, ihonväristä, yhteiskuntaluokasta tai uskonnosta riippumatta. Usein tekijä on joku, jonka lapsi tuntee ja johon hän luottaa. Tekijä voi olla myös toinen lapsi.

Voit estää tätä tapahtumasta omille lapsillesi.

Avaintekijä on hyvä viestiminen lasten kanssa. Hyvä viestiminen on avointa, määrätietoista ja suoraa ja tapahtuu ystävällisessä, ei-uhkaavassa ilmapiirissä.

Alusvaatesäännöstä on tässä apua.

Lapsi ei ole koskaan liian pieni alusvaatesäännön opettamisen kannalta, sillä hyväksikäyttöä voi tapahtua kaikenikäisille. Jos sinusta tuntuu epämuikavalta puhua tästä aiheesta lapsesi kanssa, muista, että se on todennäköisesti vaikeampaa sinulle aikuisena kuin lapsellesi.

Miten toimia, jos epäilee hyväksikäyttöä?

Jos epäilet, että lastasi on käytetty hyväksi, on erittäin tärkeää, että et ole vihainen lapselle. Älä aiheuta lapselle sellaista oloa, että hän olisi tehnyt jotakin väärää. Älä kuulustele lasta. Voit kysyä, mitä on ehkä tapahtunut, milloin ja kenen kanssa, mutta älä kysy, miksi niin tapahtui. Yritä pysyä rauhallisena lapsen läsnä ollessa. Lapset tuntevat helposti syyllisyyttä ja saattavat olla kertomatta jotakin. Yritä välttää johtopäätösten tekemistä vähäisten tai epäselvien tietojen pohjalta. Vakuuta lapselle, että ryhdyt toimiin, ja ota yhteyttä auttajiin, esimerkiksi psykologiin, kasvatusalan ammattilaiseen, lääkäriin, sosiaalityöntekijään tai poliisiin. Joissakin maissa seksuaalisen väkivallan lapsiuhreille on perustettu omia auttavia puhelimiaan ja tukikeskuksiaan. Niistä saa myös neuvoja, ja niihin tulisivatkin ottaa yhteyttä, kun lapsi on mahdollisesti joutunut seksuaalisen väkivallan uhriksi.

Mistä löytyy tietoja ja materiaaleja?

Euroopan neuvosto on laatinut materiaaleja, joiden avulla vanhemmat voivat opettaa alusvaatesäännön lapsilleen. Näitä ovat mm.

- TV-spotti (piirretty)
- kirja, jota vanhemmat voivat lukea 3–7-vuotiaille
- julisteet ja postikortit

Kaikki nämä materiaalit ovat ladattavissa osoitteesta www.underwearrule.net. Alusvaatesääntö on osa Euroopan neuvoston Yksi viidestä -kampanjaa, jolla pyritään estämään lapsiin kohdistuvaa seksuaalista väkivaltaa. Lue lisää muista suosittelemistamme estämis- ja suojelutoimista osoitteesta www.coe.int/oneinfive

